

SUOMEN ASETUSKOKOELMA

1945

N:o 1255—1257

Sisällys: N:o 1255. Laki rahaolojen säännöstelemisestä, siv. 2125. — N:o 1256. Valtioneuvoston päätös maksuajan lykkäyksestä, siv. 2128. — N:o 1257. Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös suomalaiselle aruksenhenkilökunnalle meriturmassa hävinneestä henkilökohtaisesta omaisuudesta tulevan korvauksen väliaikaisesta korottamisesta, siv. 2128.

www.porssitieto.fi

N:o 1255.

Laki

rahaolojen säännöstelemisestä.

Annettu Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1945.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §.

Valtioneuvostolla on valta rahan arvon säilyttämiseksi ja verotuksen tehostamiseksi sopivin keinoin säännöstellä Suomen rahan hallussapitoa sekä määrätä Suomen Pankin liikkeessä olevat setelit määrääjässä vaihdettaviksi, niin myös antaa määräyksiä setelien kelpaavaisuudesta laillisina maksuvälineinä ja julistaa kelpaamattomiksi setelit, joiden omistaja tai haltija on laiminlyönyt ryhtyä tämän lain nojalla määrättyihin toimenpiteisiin.

2 §.

Valtioneuvosto voi määrätä enintään puolet 1 §:n nojalla vaihdettavien setelien arvosta sijoitettavaksi määrääjäksi, ei kuitenkaan pitemmäksi ajaksi kuin vuoden 1949 loppuun, valtion tilille setelien omistajan lukuun.

Valtion tilille 1 momentin mukaan sijoitettavista varoista, jotka katsotaan setelien omistajan saatavaksi valtiolta, suoritetaan valtioneuvoston määräämä korko siltä ajalta, jona hänen oikeutensa saada varat haltuunsa on ollut tämän lain nojalla rajoitettu.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettun saattavan siirto ja panttaaminen voidaan valtioneuvoston päätöksellä kieltää.

3 §.

Valtioneuvosto voi 1 §:ssä sanotussa tarkoituksessa määrätä raha- tai säästölaitoksessa olevat talletukset ja muut rahavarat

sekä mainituista laitoksista taikka postista tai muusta julkisesta laitoksesta tai viranomaiselta nostettavissa olevat varat ilmoitettaviksi, niin myös kieltää mainittujen varojen suorittamisen ja nostamisen sekä tilisaatavien siirron ja panttaamisen, ennen kuin ilmoitusvelvollisuus on täytetty.

Ne varat korkoineen, joita ei ole 1 momentissa tarkoitettu tavoin ilmoitettu viimeistään vuonna 1955 taikka, jos kysymys on muista varoista kuin talletuksista, valtioneuvoston ehkä määräämän lyhyemmän ajan kuluessa, valtioneuvosto voi julistaa valtiolle menetetyiksi.

4 §.

Valtioneuvostolla on valta määrätä ilmoitettaviksi sellaiset henkivakuutus sopimukset, jotka on tehty kertamaksuehdoin tai joiden mukaan vakuutusmaksuja on suoritettava enintään kolmen vuoden aikana.

5 §.

Edellä 1 §:ssä mainitussa tarkoituksessa valtioneuvostolla on valta määrätä ilmoitettaviksi ja asianmukaisesti leimattaviksi kotimaisten osakeyhtiöiden osakekirjat ja sellaiset näiden antamat velkasitoumukset, joita leimaverolain 35 §:ssä tarkoitetaan, samoin kuin Suomessa liikkeeseen lasketut obligatiot. Niin ikään valtioneuvosto voi määrätä, että sellaisetkin saatavat, joita edellä olevat ja 3 §:n säännökset eivät koske, on ilmoitettava ja saamistodistukset esitettävä leimattaviksi.

Valtioneuvosto voi kieltää 1 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin perustuvien oikeuksien käyttämisen ja asiakirjojen luovuttamisen, panttaamisen ja vastaanottamisen sekä niiden perusteella vaadittavien suoritusten täyttämisen, mikäli asiakirjaa ei ole asianmukaisesti leimattu. Jos asiakirjan ilmoittaminen tai leimattavaksi esittäminen on laiminlyöty, valtioneuvosto voi julistaa asiakirjan kelpaamattomaksi ja sen omistajalle ja haltijalle kuuluvat oikeudet valtiolle menetetyiksi. Valtioneuvosto voi myös määrätä, ettei ilmoittamatta jätetystä saatavasta voida vaatia suoritusta tuomioistuimessa tai täytäntönpänoviranomaisen välityksellä, sekä kieltää sellaisten saatavien osalta tuomioiden ja päätösten ulosottokelpoisuuden, niin myös julistaa tällaiset saatavat valtiolle menetetyiksi.

6 §.

Mitä 5 §:ssä on sanottu, koskee myös osinko- ja osakeantilippuja sekä näiden kantalippuja, niin myös osakkeen ottajalle tai merkitsijälle annettuja väliaikais- tai muita niihin verrattavia todistuksia sekä obligatioiden korkolippuja.

Valtioneuvosto voi määrätä, että osinko-, osakeanti- ja kantaliput on esitettävä leimattaviksi tai tarkoitukseensa käytettäväksi yhdessä osakekirjan kanssa, vaikka niillä ja osakekirjalla olisi eri omistaja. Vastaavanlainen määräys voidaan antaa obligatioihin liittyvien korkolippujen osalta.

7 §.

Valtiolla on oikeus saada asianomaiselta osakeyhtiöltä tai obligatiolainan ottajalta sellaisen asiakirjan sijaan, jonka omistajalle ja haltijalle kuuluvat oikeudet on 5 tai 6 §:n nojalla valtiolle menetetty, uusi vastaavanlainen asiakirja. Asianomainen osakeyhtiö saa kuitenkin lunastaa valtiolta tälle annettavan osakkeen ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun todistuksen sekä velkasitoumuksen valtiovarainministeriön vahvistamasta, verotuksessa noudatettavien perusteiden mukaan määrättävästä arvosta. Osakekirjan lunastamisoikeus käsittää myös siihen kuuluvat osinko-, osakeanti- ja kantaliput.

Valtioneuvosto voi määrätä, että tämän lain perusteella annettujen määräysten joh-

dosta menetetyt oikeudet 1 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin on erityisissä tapauksissa palautettava niiden entisille omistajille tai haltijoille.

Asiakirjasta, joka 1 momentin nojalla annetaan alkuperäisen asiakirjan sijaan, ei suoriteta leimaveroa.

8 §.

Siitä, miten tämän lain säännöksiä on sovellettava osakeyhtiöön, joka ei ole antanut osakkaille osakekirjoja, määrää valtioneuvosto.

9 §.

Kotimaiset osakeyhtiöt ovat velvolliset, mikäli valtioneuvosto niin päättää, ilmoittamaan osakkailtaan lunastamansa osakkeet. Valtioneuvosto voi määrätä osakkeen lunastuksen peruutuvaksi, jos osakas, jolta osake on lunastettu, ei ole ilmoittanut sitä verotusta varten.

10 §.

Valtioneuvostolla on valta määrätä tässä laissa tarkoitettujen asiakirjojen kuolettamisen sekä osakeyhtiöiden osalta vuosihaasteen hakemisen edellytykseksi, että hakija esittää selvityksen sellaisista valtioneuvoston määräämistä seikoista, joiden selvittäminen tämän lain täytäntönpänoiseksi katsotaan tarpeelliseksi. Valtioneuvosto voi myös määrätä, että tässä tarkoitettu selvitys on liitettävä ilmoitukseen, jonka osakeyhtiö on velvollinen tekemään kaupparekisteriin.

11 §.

Valtioneuvosto voi, mikäli se tämän lain täytäntönpänoa varten on tarpeen, antaa määräyksiä vaihdettavilla seteleillä tapahtuvien suoritusten oikeusvaikutuksista ja tämän lain nojalla annettujen määräysten vastaisesti tehtyjen oikeustointen pätevydestä sekä julistaa velalliset oikeutetuiksi saamaan maksuajan lykkäystä ja vapautumaan maksun laiminlyönnin seurauksista, pitentää vekseli- ja shekkilaeissa edellytetyjä ja muita toimia ja asioita varten säädettyjä tai määrättyjä määräaikoja sekä antaa määräyksiä menetettyjen määräaikojen palauttamisesta ja palkkojen maksuajan siirtämisestä.

12 §.

Rahalaitosten tulee, mikäli valtioneuvosto niin päättää, valtiovarainministeriön mää-

räämää kohtuullista korvausta vastaan avustaa tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten täytäntöönpanossa.

Valtioneuvosto voi määrätä raha-, säästö- ja vakuutuslaitokset velvollisiksi antamaan valtiovarainministeriölle ja verotusviranomaisille tässä laissa edellytetyjä tietoja ja suoritamaan muitsakin, niiden toimintaan liittyviä, tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisia tehtäviä. Niin ikään tulee Suomen Pankin valtioneuvoston päättämällä tavalla antaa sanotuille viranomaisille ilmoituksia sen tiedossa olevista ulkoisten arvopapereiden omistuksista ja ulkomaisista saatavista.

Kotimaisten osakeyhtiöiden ja Suomessa liikkeeseen laskettujen obligatiolainojen otajien on 5—9 §:n nojalla annettavien määräysten täytäntöönpanemiseksi suoritettava valtioneuvoston sitä varten määräämät toimenpiteet.

13 §.

Valtion on niiden Suomen Pankin setelien arvolla, joita ei 1 §:ssä edellytetyin tavoin ole esitetty vaihdettaviksi, ja valtion tilille 2 §:n nojalla sijoitettujen varojen määrällä sekä valtiolle 3 ja 5—8 §:n mukaan tulevan omaisuuden arvolla lyhennettävä velkaansa Suomen Pankille, huomioon ottaen vähennyksenä kuitenkin tämän lain täytäntöönpanosta johtuvat kustannukset.

14 §.

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa tämän lain nojalla annettuun valtioneuvoston päätökseen sisältyviä säännöksiä, jotka valtioneuvosto on määrännyt rangaistuksen uhalla noudatettaviksi, rangaistakoon sakolla tai vankeudella.

Helsingissä 28 päivänä joulukuuta 1945.

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri J. K. PAASIKIVI.

Tästä laista tai sen nojalla annetusta valtioneuvoston päätöksestä johtuvan velvollisuuden täyttämiseksi voidaan määrätä uhkasakko siinä järjestyksessä, kuin ulosottolain voimaanpanemisesta annetun asetuksen 11 §:ssä on säädetty.

15 §.

Kun tämän lain nojalla on julkaistu sellaisia säännöksiä, joiden antamiseen hallitusmuodon mukaan eduskunnan myötävaikutus on tarpeen, on niistä viivytyksettä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle, jonka on saatettava ne eduskunnan tietoon heti tahi, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut, ja ne on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

16 §.

Valtioneuvoston asiana on määrätä ne viranomaiset, jotka huolehtivat tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten täytäntöönpanosta, ja antaa määräyksiä täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä ja oikeudesta hakea muutosta tämän lain nojalla annettuihin päätöksiin sekä muitakin tarkempia määräyksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

17 §.

Tähän lakiin perustuvaa säännöstelyvaltaa valtioneuvosto voi käyttää vuoden 1946 loppuun. Senkin jälkeen jäävät tämän lain nojalla annetut säännökset ja määräykset voimaan, jollei asianomainen viranomainen toisin määrää, ja niitä voidaan vuoden 1946 päätyttyä muuttaa, mikäli muutos ei käsitä sitä ennen voimaan saatetun säännöstelyn laajentamista.

Valtiovarainministeri Ralf Törngren.